

نگاه

نه ترکمنچای **نه‌راه بهشت برین**

رامین فخاری

● درباره قرارداد راهبردی ایران و چین که به یکی از موضوعات سیاسی و اقتصادی روز بدل شده، تحلیل‌های مختلفی ارائه شده است که اکثرًا یک حالت صفر و صدی دارد. بخشی از نیروهای سیاسی به مخالفت صریح با این سند اقدام کردند و عده‌ای دیگر نیز به هواداری پروپاقرص از آن برخاستند. آیا قرارداد راهبردی ایران و چین آن‌طورکه ادعا می‌شود، قرارداد ترکمنچای است یا یک راه نجات‌رهایی ایران از قیدوبند تحریم‌های ایالات متحده؟ پیش‌زمینه‌های یک برای این مطلب می‌توان مطرح کرد. این است که سوهررفتارهای دولت دونالد ترامپ با ایران و خروج آمریکا از برجام که فشارهای اقتصادی بسیاری را بر کشورمان تحمیل کرد و همچنین تلاش دونالد ترامپ برای مهار چین و آوردن صنایع به داخل آمریکا، ایران و چین را به دلیل وجود یک تهدید مشترک و منافع مشترک به سمت یک همگرایی پیش بر. موضوعی که مطرح است این است که هر دو طرف به همدیگر نیازمندند زیرا ایران از لحاظ اقتصادی تحت تحریم‌های شدید قرار دارد و کشور چین نیز به یک صادرکننده امن نفت نیاز دارد که وابستگی کمتری به ایالات متحده داشته باشد و امنیت اقتصادی انرژی مورد نیاز خود را تأمین کند. علاوه بر این به متنوع‌سازی مبدأ تأمین انرژی خود نیز اقدام کند؛ زیرا در این صورت اگر یک اتفاق مشابه مانند تحریم نفتی اعراب علیه غرب این‌بار علیه چین صورت بگیرد، با متنوع‌ساختن کشورهای مبدأ صادرکننده نفت، این تحریم‌ها را خنثی کند. علاوه بر این چین برای حضور در خاورمیانه به قدرت منطقه‌ای ایران نیز نیازمند است.

موضوع اولی‌ی که می‌توان مطرح کرد این است که چین در جهان امروز یک حقیقت است و خواه‌ناخواه در حال تبدیل‌شدن به قدرت اقتصادی اول جهان است و این مسئله امکان دارد در یک سال آینده جهان را دویبار به سمت یک دوقطبی اما منعطف رهنمون کند که عمدتاً اساس رقابت‌ها در این دوقطبی را رقابت‌های اقتصادی تشکیل بدهد. رقابتی که در یک طرف چین و بلوک شرق باشد و در طرف دیگر آمریکا و متحدان اقتصادی‌اش یعنی اتحادیه اروپا که نماینده اقتصادی آن آلمان به همراه کره جنوبی و ژاپن قرار دارند.

موضوع دومی که مطرح می‌شود، افول هژمونی آمریکااست که امکان دارد بیشتر نایمانگاز نظریات شخصی و تمایلات اشخاصی باشد که این تئوری را مطرح می‌کنند. با وجود اینکه تیم مقابّل آن به یک رقیب در عرصه اقتصاد برای آمریکا تبدیل شده است، نمی‌توانیم مسئله را به‌عنوان نابودی ایالات متحده در نظر بگیریم. سناریویی که بیشتر محتمل است، افزایش رقابت‌های اقتصادی این دو کشور و تقسیم قدرت بین این دو کشور در سطح جهان و بلوک‌بندی جهان از لحاظ اقتصادی است. در صورتی که این سناریو رخ دهد، ایران می‌تواند یکی از کشورهای برنده این سناریو باشد. ایران می‌تواند علاوه بر برخورداری از مواهب روابط اقتصادی با چین با پیش‌گرفتن سیاست موازنه، ایالات متحده را نیز به چفتی سوق دهد که رفتار خود را در قبال ایران اصلاح کرده و امتیازاتی را برای ایران قائل شود. زیرا در غیر این صورت رقیب این کشور یعنی چین در ایران و به تبع آن در سایر کشورها دست بالا خواهد داشت.

یک نکته بسیار جالب درباره کشور چین وجود

دارد که باید سرلوحه اقتصاد ما نیز شود و آن اینکه چین در همه نقاط جهان از آفریقا گرفته تا اروپا و آمریکا و خاورمیانه حضور دارد و به متنوع‌سازی اقتصاد خود نیز بسیار اهمیت می‌دهد. روابط با چین نیز نباید به نادیده‌گرفتن روابط اقتصادی و سیاسی با سایر نقاط جهان منجر شود. همان‌طورکه اشاره شد، بهترین حالت ایجاد یک موازنه بین چین و سایر کشورهاست. موضوع دیگری که حائز اهمیت است، این است که درحال‌حاضر کالاهای ایرانی به‌هیچ‌وجه قدرت رقابت با کالاهای چینی را از لحاظ قیمت تولید ندارند؛ زیرا چین اقدام به تولید انبوه می‌کند که این مسئله می‌تواند ضمن تنوع‌بخشی، از هزینه‌های تولید نیز بکاهد. در نتیجه روابط راهبردی ایران و چین باید به گونه‌ای تنظیم شود که ایران مانند پاکستان و افغانستان تبدیل به یک کشور مصرفی کالاهای چینی و یک کشور با اقتصد تک‌محصولی شود. لبه دیگری که باید بتوان آن را اقله نیز توسعه روابط ایران و چین و جاده ابریشم دانست، این است که هرچند امکان دارد روابط راهبردی ایران و چین در مقطعی از تورم ایران بکاهد ولی سرازیرشدن کالاهای چینی به بازارهای ایران می‌تواند تبعات منفی برای تولیدات داخلی ایران در پی داشته باشد. بنابراین روابط تجاری ایران و چین باید به شکلی باشد که ضمن احترام متقابل تأمین‌کننده منافع هر دو کشور باشد.

در نتیجه می‌توان گفت یک جهت‌گیری حد متوسط برای این توافق این است که نه آن را راهی برای رسیدن ایران به بهشت برین دانست و نه به‌طورکامل روابط اقتصادی ایران و چین را نفی کرد. نباید این توافق را به توافقی استعماری مانند ترکمنچای تشبیه کرد. چنین مانند سایر کشورهای جهان می‌تواند روابط دوستانه‌ای با ایران داشته باشد و در بخشی از اقتصاد ایران حضور داشته باشد.

● **دانشجوی ارشد مطالعات خاورمیانه**

دانشگاه علامه طباطبائی

منبع: دیپلماسی ایرانی

این نشانه کوچکی نیست برای اینکه معلوم شود تششّت در سیستم دولت ایالات متحده آمریکا، آن‌چنان بالاست که برای تعیین رئیس گروه مذاکره آمریکایی، بیش از یک روز زمان طول می‌کشد. روز گذشته سسی‌ان‌ان به نقل از یک مقام ارشد دولت آمریکا آورده است که رابرت مالی نماینده آمریکا در نشست وین خواهد بود.

قرار نیست هیچ مذاکره مستقیمی بین ایران و آمریکا انجام شود. این شرط ایران است و علت آن هم مشخص نبودن جایگاه آمریکا در مذاکراتی است که روز سه‌شنبه قرار است در وین انجام گیرد. ایالات متحده آمریکا هنوز اعلام نکرده که نسبت به برجام چه موضعی خواهد داشت و واکنش این کشور در مقابل تحریم‌هایی که برخلاف برجام علیه ایران وضع شده، چه خواهد بود. ازاین‌رو ایران اعلام کرده در صورتی مذاکره می‌کند که قبل از آن اعلام شود تحریم‌ها برداشته می‌شود. ازاین‌رو عباس عراقچی روز گذشته اعلام کرده که «ما در وین هیچ‌گونه مذاکره‌ای را با آمریکا چه به صورت مستقیم و چه به صورت غیرمستقیم نخواهیم داشت. ما با کمسیون مشترک و کشورهای عضو ۴+۱ مذاکره می‌کنیم و خواسته و شرط خودمان برای بازگشت به برجام را به آنها اعلام خواهیم کرد. شرط ما این هست که اول آمریکا همه تعهدات برجامی‌اش را انجام دهد و همه تحریم‌ها را بردارد و بعد از آن ما راستی آزمایی می‌کنیم و برمی‌گردیم.»

به گزارش ایسنا از شبکه خبری سسی‌ان‌ان، مالی نماینده ویژه دولت آمریکا در امور ایران قرار است در وین حاضر شود تا نماینده این کشور در مذاکرات غیرمستقیم با ایران باشد. رابرت مالی تنها دیدارهایی با مقامات سایر طرف‌های توافق هسته‌ای خواهد داشت.

معاونان وزرای خارجه ایران، روسیه، چین، فرانسه، انگلیس و آلمان قرار است روز سه‌شنبه در پایتخت اتریش گرد هم جمع شوند تا در قالب

تأکید بر شروط ایران برای بازگشت به تعهدات برجامی

اتمام حجت ایران قبل از نشست سه‌شنبه

به گزارش ایسنا از شبکه خبری سسی‌ان‌ان، مالی نماینده ویژه دولت آمریکا در امور ایران قرار است در وین حاضر شود تا نماینده این کشور در مذاکرات غیرمستقیم با ایران باشد. رابرت مالی تنها دیدارهایی با مقامات سایر طرف‌های توافق هسته‌ای خواهد داشت.

معاونان وزرای خارجه ایران، روسیه، چین، فرانسه، انگلیس و آلمان قرار است روز سه‌شنبه در پایتخت اتریش گرد هم جمع شوند تا در قالب

شرق: فردا سه‌شنبه قرار است جلسه‌ای در وین بین اعضای فعلی برجام برگزار شود و هم‌زمان آمریکایی‌ها «در اتاق دیگری» در دسترس اعضا باشند تا دیگری به جز ایران بتوانند با نمایندگان دولت جو بایدن درباره احیای برجام صحبت کنند. این کام در روند گفت‌وگوها که تا حد زیادی حداقلی به نظر می‌رسد، البته از سوی برخی مقامات و بازیگران برجام و ناظران به‌عنوان گامی مثبت با استقبال مواجه شده است؛ اما مروری بر گزارش‌های رسانه‌های آمریکایی از روند تصمیم‌گیری منجر به جلسه سه‌شنبه و پیش‌بینی‌ها در این زمینه نشان می‌دهد دست‌کم در ایالات متحده، خوش‌بینی چندانی به کسب نتیجه جدی در این مرحله وجود ندارد و موانع متعددی که در سر راه هستند، همچنان سرنوشت توافق هسته‌ای ایران را در ابهام نگه می‌دارند. در این نوشته به مرور گزیده‌های از این گزارش‌ها و تحلیل‌ها می‌پردازیم تا چشم‌انداز گفت‌وگوها و تعاملات را از نگاه این رسانه‌ها بررسی کنیم.

نیویورک تا یمن: بعد از مدت‌ها، یک گام لرزان

نیویورک‌تایمز در همان وردی مطلب به تأخیر و چالش‌های رخ‌داده در هفته‌های گذشته اشاره کرد و البته طبعاً، غیرمستقیم‌بودن مذاکرات در مرحله، نکته مهم دیگری بود که در ابتدای بحث مطرح شد: «بعد از هفته‌های شروع‌های ناگام و تعاملات پشت‌پرده، ایران و ایالات متحده، هفته آینده در وین تبادل نظر درباره نحوه بازبانی توافق هسته‌ای ۲۰۱۵ را آغاز می‌کنند؛ اما در ابتدا هیچ تمداس مستقیمی بین دو کشور نخواهد بود»؛ اما کمی بعد این رسانه به سطح

نه‌چندان بالای خوش‌بینی به نتیجه‌بخش‌بودن این مذاکرات اشاره می‌کند: «اما مقامات [آمریکایی و اروپایی] می‌گویند اصلاً مشخص نیست که صحنه‌آزایی پیچیده دیپلماتیکی که الان در حال بحث است که در آن، تحریم‌های آمریکا درحالی‌که ایران تولید سوخت هسته‌ای را کاهش می‌دهد و به بازرسان بین‌المللی اجازه دسترسی کامل به تأسیساتش را می‌دهد، بتواند پیش از انتخابات ریاست‌جمهوری ایران در ژوئن رخ دهد»؛ ولی یافالاصله اشاره می‌کند که حتی توافقی بر روی اصول کلی درصورتی‌که از سوی نظام ایران تأیید شود، می‌تواند در دولت بعدی هم تثبیت‌شده باشد. نگاه متفاوت وزیر خارجه و مشاور امنیت ملی دولت جدید جو بایدن در مقایسه با وعده‌های انتخاباتی او مسئله دیگری است که توجه این رسانه را جلب می‌کند؛ چنان‌که پیش‌تر نیز گفته شده بود جیک سالیوان بیشترین مخالفت را با احیای فوری برجام دارد و آنتونی بلینکن نیز چندان در این زمینه همراه نیست: «مشاور امنیت ملی ارشد [ژنسی‌جمهوری] این را هم گفته است که احیای صرف کافی نیست. آنتونی‌جوی بلینکن، وزیر خارجه، گفته است توافق بعدی با ایران باید «بلندمدت‌تر و قوی‌تر» باشد». نیویورک‌تایمز با اشاره به ادعاهایی که در دولت جدید درباره نیاز به اتصال توافق با ایران به مسئله برنامه موشکی ایران و مسائل منطقه‌ای باشد، تردید کارشناسان درباره موفقیت روند تازه با توجه به خواسته‌های واشنگتن را به این ترتیب نمایان می‌کند: «اینها همه یعنی ماهه، اگر نه سال‌ها، مذاکره». نیویورک‌تایمز همچنین اشاره می‌کند که مشخص نیست ایران با چه پیشنهادی به وین می‌آید. با توجه به اینکه خواسته‌های متفاوتی مانند اقدامات جبرانی بابت خسارات روی احیای توافق آمریکا از برجام از سوی تهران مطرح شده‌اند. این رسانه سپس با طرح پیچیدگی صحنه‌آزایی قدم‌های لازم برای احیای توافق، به گفت‌وگوهای محمدجواد ظریف، وزیر خارجه ایران و

علیک‌اکبر صالحی، رئیس سازمان انرژی اتمی ایران، در بستر نزاع‌افزار کلاب‌هاوس با حضور خبرنگاران و مردم می‌پردازد. اما شاید درخورتوجه‌ترین نکته در این میان، نقل

دیپلماسی

کمیسوین مشترک درباره مسائل پیرامون توافق هسته‌ای بحث و رایزنی کنند. سیدعباس عراقچی گفت: آنچه در وین در کمیسوین مشترک دنبال می‌کنیم، دقیقاً مبتنی بر مواضع قطعی نظام هست که از سوی مقام معظم رهبری و مسئولان کشور بارها اعلام شده است.

عراقچی در گفت‌وگو با شبکه خبر ادامه داد: اگر کشورها ۴+۱ توانستند آمریکا را به هر روشی که می‌دانند راضی کنند، ما به همان مسیر عمل

نگاهی به روایت نشست‌های برجامی جمعه و سه‌شنبه رسانه‌های آمریکایی، نه‌چندان خوش‌بین

چهار سال رویکرد تخریبی و اعتمادزایی دولت دونالد ترامپ تا حد زیادی این گزینه را تخریب کرده است. واشنگتن‌پست همچنین اشاره می‌کند که ایران «برای انتخاباتی‌ای که در ژوئن نیز آماده می‌شود که انتظار می‌رود، دولتی تندروتر بر سر کار بیآورد و این ممکن است شانس بازگشتی آسان به توافق را کمتر کند». بدبینی‌های موجود به موفقیت گفت‌وگوها در واشنگتن‌پست نیز از زبان یک مقام آگاه اروپایی بدون ذکر نام مطرح می‌شود: «فضای سیاسی [برای احیای توافق] به شکلی فزاینده درحال کوچک شدن است. اگر ما در دو ماه آینده به [هدف] نرسیم، قطعاً نشانه بدی خواهد بود». این رسانه همچنین اشاره می‌کند که برنامه اروپایی‌ها در این زمینه، تنظیم گام‌هایی است که هم‌زمان و به شکل موازی از سوی دو طرف برداشته شوند اما به تأکید همین گزارش، این برخلاف مواضع مقامات ایران از جمله ظریف در روز جمعه، همان روز نشست مجازی منجر به تنظیم برنامه سه‌شنبه است که درخواست ایران را تکرار کردند؛ واشنگتن باید اول تحریم‌ها را بردارد.

وال استریت ژورنال: **گزینه‌های پیش‌رو و چالش‌های متعدد زمانی**
وال استریت ژورنال در گزارش خود درباره این نشست تصریح می‌کند که جلسات وین به دنبال دو توافق خواهد بود: «هدف نشست وین شکل‌دهی به دو توافق جداگانه خواهد بود، یکی با ایالات متحده و یکی با ایران، روی قدم‌هایی که برای بازگشت به توافق خواهند برداشت و جدول زمانی بازگشت». روند احتمال جسده نیز در این رسانه به‌این‌ترتیب ترمیم می‌شود: «بعد از اینکه مقامات ارشد از کشورهای مختلف بحث‌ها را آغاز کردند، کارشناسان هسته‌ای و تخریبی را تنها خواهند گذاشت تا جزئیات کار را چکش‌کاری کنند». نکته‌ای که در گزارش وال استریت ژورنال، پیش از خبر دیروز مبنی بر حضور رابرت مینش در این نشست مطرح شده بود، همین ابهام در این زمینه است: «وزارت خارجه اعلام نکرده است که آیا راب مالی، نماینده ویژه ایالات متحده در امور ایران، در این نشست حاضر خواهد بود یا نه؟».

وال استریت‌ژورنال به شکل صریح‌تری به مسئله نزدیکی انتخابات ریاست‌جمهوری پیش‌رو در ایران می‌پردازد: «هدف [از اقدامات فعلی] این است که پیش از اینکه تهران انتخابات ریاست‌جمهوری‌اش را در ژوئن برگزار کند، پیشروی اتفاق بیفتد، یعنی پیش از نقطه‌ای که می‌تواند به تیم جدید مذاکره‌کننده‌ای در ایران منجر شود و تأخیرهای بیشتر». این رسانه می‌نویسد از لحاظ بازه زمانی، این نکته نیز مهم است که این پیشرفت بر گفت‌وگوها پیش از این باشد که ایران اقدام‌های بیشتری در جهت گسترش تلاش‌های هسته‌ای‌اش و محدودکردن نظارت‌های بین‌المللی بردارد.»

کمبود خوش‌بینی درباره سرعت پیشرفت بحث‌ها در این گزارش نیز باز از قول یک مقام آگاه اروپایی مطرح می‌شود: «یک مقام ارشد اروپایی گفت احتمالاً به پایبندی به توافق منتهی‌نشد که روی یک جدول زمانی برای ایالات متحده و ایران جهت بازگشت به این توافق، موافقتی پیدا شود؛ اما او امیدوار است که تا اواخر ماه [می] محدود دو ماه دیگر، بحث‌ها تمام شود. [بعد از این] زمان اضافه‌ای نیز لازم خواهد بود تا هرگونه توافقی در این زمینه پیاده‌سازی شود، یعنی بازگشت کامل احتمالی به پایبندی به توافق منتهی‌نشد که روی یک جدول زمانی رئیس‌جمهور جدید ایران بر سر کار بیاید». در ادامه این گزارش باز از هنری رم نقل می‌شود: «هم از لحاظ فنی و هم از نظر سیاسی، محدودیت‌های واقعاً درخورتوجهی برای هر دو طرف وجود دارد. من فکر می‌کنم نهایتاً در حدی نسبت احتمالی حاصل از آن، بشود از خط ارتباطی جدید شکل‌گرفته بین ایران و آمریکا جهت رسیدگی، دیگر دغدغه‌هایی بین دو طرف استفاده کرد. هر چند

می‌کنیم، گفت‌وگوها در وین کاملاً فنی هست؛ درباره تحریم‌هایی که باید برداشته شود، درباره اقداماتی که باید انجام شود، درباره ترتیب اینها و اینکه آمریکا باید اول انجام دهد و راستی آزمایی شود.

نه داریم و نه قبول می‌کنیم. از نظر ما یک گام بیشتر وجود ندارد و آن گامی هست که همه تحریم‌هایی که در دوران ترامپ مجدداً اعمال شد یا جدیداً اعمال شد یا برجسب آنها عوض شد، باید از طرف آمریکا برداشته شود. ما راستی آزمایی می‌کنیم و بعد به تعهدات‌مان برمی‌گردیم.

در همین راستا، وزیر امور خارجه ایران عصر شنبه با همتای فرانسوی‌اش گفت‌وگوی تلفنی داشت و در این زمینه در تویییتی نوشت: «در تماس تلفنی با آقای لو دریان، وزیر خارجه فرانسه، توصیه کردم در نشست هفته آینده در وین موضعی سازنده درباره برجام به نمایش بگذارذ. از فرانسه خواستم به تعهدات خود ذیل توافق برجام احترام گذاشته و اجرای تحریم‌های غیرقانونی اعمالی از جانب ایالات متحده را متوقف کند». پیش‌تر لو دریان خواستار حضور سازنده ایران در جلسه سه‌شنبه شده بود. روز گذشته وزیر خارجه ایران با دامینیک راب، همتای بریتانیایی‌اش، به صورت تلفنی گفت‌وگو کرد. ظریف از کشورهای اروپایی عضو برجام خواست تا ضمن احترام به تعهدات برجامی‌شان، در نشست وین سازنده ظاهر شوند.

دانشیار دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبائی

این رسانه نیز اشاره می‌کند که «مقامات دولت بایدن گفته‌اند امیدوارند از توافق احیاشده به‌عنوان پایه‌ای برای هماهنگی‌های بعدی استفاده کنند که محدودیت‌های باادام‌تری روی فعالیت‌های هسته‌ای ایران اعمال خواهد کرد و به برنامه موشکی ایران نیز رسیدگی خواهد کرد». درعین حال، وال استریت ژورنال از یک مقام ارشد آمریکایی که با اشاره به تماس‌های غیرمستقیم و با واسطه بین دو طرف نقل می‌کند که «ایرانی‌ها] با پیام دادن شاید بهترین کار این باشد که هر طرف حرکتی اولیه کند که مسیر را برای این گفت‌وگوها هموار کند. آنها رفع بخشی از تحریم‌ها را در مقابل برگشت از بخشی از گام‌های هسته‌ای ایران می‌خواستند». این مقام می‌افزاید: «این ایده آنها بود و شما به‌د آن همراه شدیم». این گزارش در ادامه به پیام‌های و حذف چندین تِن اورانیموم غنی‌شده و ایران اشاره می‌کند که همگی از سوی طرف مقابل غیرقابل‌قبول خوانده شده‌اند.

این رسانه گزارش خود را با اشاره به مسائلی به پایان می‌برد که دو طرف باید در صورت رسیدن به توافق برای بازگشت به پایبندی بردارند؛ برای ایران، مشخص‌کردن جزئیات انتقال و حذف چندین تِن اورانیموم غنی‌شده و توقف کار روی اورانیموم فلزی و سانتریفیوژهای جدیدتر و پیشرفته‌تر پیش‌رو خواهد بود. «ایالات متحده [نیز] باید مشخص کند چه زمانی تحریم‌های کلیدی حوزه انرژی، بانکی و اقتصادی را که پیش از توافق ۲۰۱۵ ایجاد شده بود، متوقف کند». کار دیگری که آمریکا باید انجام دهد و «از لحاظ سیاسی بسیار پیچیده» خواهد بود نیز این است که «تصمیم بگیرد کدام تحریم‌ها را می‌ان صدها تحریم اضافی دولت ترامپ که مکرراً با فهرست‌گذاری‌های تئورستی [تحریم‌هایی با عناوین مربوط به تروریسم و قراردادن نهادهای ایرانی در فهرست سازمان‌های تروریستی و نه با عنوان هسته‌ای] انجام شده‌اند، حفظ خواهد کرد.»

آکسیوس: **فرایند پیچیده تصمیم‌گیری‌های دقیق‌ه نودی**

نکنه‌ای که آکسیوس، منبع اصلی خبر ابهام از حضور رابرت مالی در این نشست در گزارش مشخص می‌کند، این است که تصمیم‌ها و توافق‌ها برای جلسه سه‌شنبه، به‌سختی و اغلب در آخرین دقیق به نتیجه رسیده‌اند. آکسیوس می‌نویسد که سیدعباس عراقچی حاضر نشده است در پایان نشست جمعه بیانیه مشترکی را امضا کند؛ چون توافقی روی حضور آمریکا در وین نبوده است و هیئت ایرانی صرفاً گفته مخالفتی ندارد که اروپایی‌ها در وین جداگانه بخواهند با آمریکایی‌ها صحبت کنند. این در حالی است که اروپایی‌ها فشار آورده بودند ایران پیشنهادهای آمریکا در این مرحله را که آنها «منطقی» خوانده بودند، بپذیرد. تیم فرانسوی به‌طور خاص ایران را متهم کرده است که رویکردی منفی و غیرمفید به مسئله دارد. تناقض در روایت اروپایی‌ها از نشست جمعه، نکته درخور توجه دیگر در گزارش این رسانه است. آکسیوس به نقل از یک مقام اروپایی می‌نویسد

نمایندگان تروئیکایی در این گفت‌وگوها موضعی داشته‌اند که از موضعی که دولت بایدن تا اینجا داشته، سرسختانه‌تر بوده است. اما در ادامه مقام اروپایی دیگری در گفت‌وگو با این رسانه این ادعا را رد می‌کند می‌گوید اروپایی‌ها اتفاقاً از دولت بایدن که موضع سرسختانه‌تری از اروپایی‌ها داشته است، خوشتر است. آکسیوس به نقل از یک مقام اروپایی می‌نویسد نمایندگان تروئیکایی در این گفت‌وگوها موضعی داشته‌اند که از موضعی که دولت بایدن تا اینجا داشته، سرسختانه‌تر بوده است. اما در ادامه مقام اروپایی دیگری در گفت‌وگو با این رسانه این ادعا را رد می‌کند می‌گوید اروپایی‌ها اتفاقاً از دولت بایدن که موضع سرسختانه‌تری از اروپایی‌ها داشته است، خوشتر است. آکسیوس گفته است: «هنوز در روزهای اول هستیم و انتظار پیشرفت فوری نداریم.»

ادامه از صفحه اول

بهره‌وری و دیجیتال

و برخی از ناکارآمدی‌های مدیریتی را پوشش داده؛ اما تأثیر آن کافی نبوده است.در این‌بین آمار سری زمانی یا آمار تابلویی (در هر شکلی) متقنی به تفکیک سرمایه‌های فاوا و غیرفاوا و نیروی انسانی درگیر در فاوا منتشر نمی‌شود و لازم است نهادهای تولیدکننده آمار در این زمینه اهتمام جدی به خرج دهند تا امکان سنجش و ارزیابی مناسبی از فناوری‌های دیجیتالی در ایران داشته باشیم؛ چراکه موفقیت آینده دنیا و ایران همان‌طور که عنوان شد، به تحولات این حوزه در اقتصاد بستگی دارد. پیش‌رزان‌های این حوزه شامل هوش مصنوعی، اینترنت اشیا، داده‌های بزرگ و اقتصاد داده، زنجیره بلوکی و قراردادهای هوشمند، واقعیت‌تعمیم‌یافته، نسل ۵، گوشی‌های هوشمند، نسل‌های جدید فناوری ارتباطی و… هر روز روی فرایندها و کسب‌وکار تأثیر می‌گذارند و تحولات بزرگی را از طریق اقتصاد بلتفرم، اقتصاد اشتراکی، فین‌تک‌ها، استارت‌آپ‌های تحول‌ساز و فرایندهای شخصی‌سازی انبوه و دنیای بی و اعتماد دیجیتالی مثلی (دارایی، دانش و ژنتیک) در کسب‌وکارها به وجود آورده و خواننده آورد. بنابراین اهتمام به این حوزه اقتصاد و توجه به پتانسیل‌های آن برای بهبود بهره‌وری و رشد اقتصادی ایران در برنامه‌ها و اقدامات آتی بسیار ضروری است و لازم است با توجه به وقوع پاندمی کرونا که کاتالیزوری برای تغییر و تحول به سمت دیجیتالی‌شدن به‌ویژه در اقتصاد ایران شده است، سرعت بیشتری به خود یافته و بازدهی واقعی‌اش فناوری‌ها را برای جامعه و اقتصاد ایران نمایان کند. البته هر فناوری و تحولی شامل پدیده «تخریت خلاق» خواهد شد و لازم است بخش تخریب تحولات این فناوری‌ها با عوامل غیربازاری مدیریت و بخش خلاقیت آن از طریق اهتمام به رقابت و نوآوری فراهم شود.

♦ **دانشیار دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبائی**

گره‌ماهی‌های جاسک و سابقه پیش‌نشانگری رخداد زمین‌لرزه

انگیزه این امر این بود که گره‌ماهی به‌ویژه به تغییرات الکتریکی در مدت ۱۰ تا ۳۰ روز قبل از زلزله حساس است و این حساسیت، قبیل از زلزله غیرفعال می‌شود. امید این بود که گره‌ماهی بتواند راهی برای یافتن سازوکار پیش‌بینی‌کننده زلزله بگشاید. در ۱۲ سال تحقیق، در ۲۷ مورد از ۸۷ زلزله بزرگ‌تر از سه در مقیاس بزرگای ژاپنی با تقریباً ۳۱ درصد صوارداری که در توکیو اتفاق افتاده بود، گره‌ماهی‌ها به‌طور غیرمعمولی پاسخ داده بودند. در افسانه‌های ژاپنی، «نامازوه، گره‌ماهی غول‌پیکری است که در زیر گلولای جزایر ژاپن زندگی می‌کند و با تکان دادن دم خود باعث زمین‌لرزه‌های شدید می‌شود. استتوی فناوری کاناکاوا، «یکت‌های گره‌ماهی» درست کرد و در آزمایش مخازن گره‌ماهی‌ای از حسگرهای مادون قرمز برای شناسایی فعالیت افزایش‌یافته استفاده شد. فعالیت گره‌ماهی با افزایش فعالیت لرزه‌ای در ۷۰ درصد مواقع مطابقت نشان داد، چینی‌ها بر اساس پارامترهای مختلف ازجمله رفتارهای غیرمعمل حیوانات، در چهارم فوریه ۱۹۷۵ قبل از وقوع زلزله، دستور تخلیه هایچنگ را صادر کردند؛ این تصمیم موجب نجات جان بسیاری از مردم شد. باین حال، دانشمندان در پی پژوهش‌های بیشتر دریافتند بعضی تغییرات طبیعی خاصی در آن رخداد فوریه ۱۹۷۵ قبل از زلزله با بزرگای ۷.۵ اتفاق افتاده است که به احتمال زیاد رفتار نامنظم و در نهایت «پیش‌بینی» را ممکن کرده است. ولی ال‌ایم‌الزم موضوع به پیش‌بینی همه رخدادهای مشابه نمی‌انجامد؛ چراکه یک سال بعد نیز در همان شهر هایچنگ در ۲۷ جولای ۱۹۷۶ زلزله‌ای با بزرگای ۷.۶ رخ داد و پیش‌بینی هم نشد و حدود ۳۵۰ هزار نفر نیز کشته شدند. سالانه به‌طور متوسط ۱۶ زمین‌لرزه مهم رخ می‌دهد که ۱۵ مورد بزرگای ۷.۰ تا ۸ و یکی بزرگای بیش از ۸.۰۰ دارد. بعد از زمین‌لرزه ۲۷ فورودین ۱۳۹۲ در منطقه سراوان سیستان‌بلوچستان، بحث مهمی در میان گروهی از زلزله‌شناسان در دنیا که سرشناس‌ترین آنها «رائول ماداریاکا، استاد برجسته زلزله‌شناسی دانشگاه معتبر اسکول نرمان سربوریزو پاریس بود، درباره احتمال وقوع زلزله بزرگ بعدی در مکران آغاز شد. استاد «ماداریاکا» عنوان این بحث را یک جمله سؤالی گذاشته بود: «آیا مکران دچار شده است؟». سال بعد از آن دکتر «مسعود مجرب» در رساله دکتری‌ای خود در دانشکده فنی دانشگاه تهران نشان داد که احتمال قابل ملاحظه‌ای برای رخداد زمین‌لرزه‌ای با بزرگای بیش از ۷ در منطقه مکران ایران و پاکستان برای بعد از سال ۲۰۱۴/۱۳۹۳ وجود دارد. درباره زلزله محتمل در ساحل مکران نیز به نظر می‌رسد صرفاً نمی‌توانیم به گره‌ماهی‌ها اعتماد کنیم، ولی از این تغییر طبیعی می‌توانیم «و باید- برای شروع یک سری بی‌جوبی در طبیعت برای بررسی احتمال رخداد زلزله‌ای مهم در ساحل مکران استفاده کنیم.

♦ **استادپژوهشگاه‌بین‌المللی زلزله‌شناسی ومهندسی زلزله**

ادامه از صفحه ۲

هیاهو برای گسترش دیپلماسی؟

بنابراین از هم‌اکنون باید با یک نگاه استراتژیک به فکر مدیریت روابط خارجی خود به‌ویژه با چین باشند. تقویت روابط با چین، گرایش سیاست خارجی کشورمان را بیشتر «توسعه‌گر» کرده و این فرصت خوبی است که از گرایش ایدئولوژیک‌محور غربی تا حدی دور شویم. اما دستیابی به این امر، خود نیازمند نوعی اجماع ساسی در سطح نخبگان و انسجام ملی در افکار عمومی برای پیشبرد یک سیاست خارجی هوشمندانه است. رمز موفقیت هنری کسینجر در ادغام چین با آمریکا این بود که سیاست خارجی آمریکا را به نگاه، فهم و فلسفه چین از روابط با جهان تنظیم کرد.